

Till försvaret av kultur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka resurserna för kultur till 1% av BNP

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kulturens offentligt finansierade institutioner ska arbeta internt och externt för ett jämställt innehåll och utbud samt aktivt arbeta för att ge röst och delaktighet åt marginaliserade grupper och uttryck.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att statligt finansierade kulturinstitutioners uppdragsbeskrivning ska innehålla krav på såväl könsmakts-, hbtq-, funktionalitets- och antirasistiska perspektiv och att alla institutioner ska uppvisa jämn könsfördelning vid tillsättning av ledande befattningar, t.ex. genom kvotering.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunalt och regionalt finansierade kulturinstitutioner ska följa statligt ingångna avtal och riktlinjer i arbetet med kulturens professionella yrkesutövare.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla statliga institutioner och museer ska ha gratis entré.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet med att bevara vårt kulturarv ska göras med utgångspunkt i jämställdhet, normkritiska perspektiv, mångfald och samtid.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att biblioteken som mötesplats och grund för det demokratiska samtalet ska stärkas.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom ökade satsningar på folkbildning stärka alla medborgarnas möjligheter att på lika villkor ta del av kultur i alla dess former samt vara medskapande inom kulturens alla yttringar.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kulturen som ämne ska stärkas inom hela utbildningsväsendet, tillgången på kulturskolor och konstutbildningar ska öka, liksom tillgången på kulturens öppna arenor och mötesplatser såsom ateljéer, verkstäder, replokaler, scener, mötesplatser, caféer och gallerier.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att olika kulturyttringar måste få större utrymme i det offentliga rummet och konstnärer ska ges mer inflytande i stadsplaneringsfrågor.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konstnärers yrkesprofessionella organisationer och centrumbildningar ska stärkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den individuella visningsersättningen (IV) för bildskapare, formgivare, konsthantverkare och tecknare ska räknas upp till samma nivå som för skapare inom litteratur och musik.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konstinköp ska vara avdragsgillt för företag och att momsbeloppen inom kulturområdet ska harmoniseras.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att trygghetssystemen för de professionella kulturutövarna måste garantera ekonomiskt långsiktigt hållbara lösningar

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att skattebefria inkomster upp till 100 000 kr inom det professionella kulturlivet.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersättningar för upphovsrätt måste förmedlas på ett sätt som frigör verk för visning, delning och omtolkning.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att public services möjligheter att fullfölja och utveckla sitt uppdrag ges en hållbar och långsiktig finansieringsform.

Bakgrund

I ett samhälle som eroderar socialt, ekonomiskt och själsligt letar sig de högerextrema krafterna fram med sin trygga famn där kultur förminskas till ett folk, ett land, ett språk, en kyrka och ett kön. Istället för en konflikträdd politik måste vi anamma den konflikt som ibland uppstår mellan kulturer. En mångfald av berättelser är en tillgång och en möjlighet till utveckling.

I ett feministiskt välfärdssamhälle befinner sig kulturen i politikens centrum eftersom kultur är en självklar och oundgänglig del av det mänskliga livet. I dagens välfärdssamhälle är kulturen satt på undantag, de kulturpolitiska prioriteringarna är bara små omfördelningar av en redan liten kaka, kulturen ses som grädde på moset eller som verktyg för ökad tillväxt.

Fi ser kultur som en bärande kraft, en kraft till försvar av demokratin och vårt värde som människor. Vi vill öka tillgången på offentliga rum – rum och platser för upplevelser, möten och samtal utan krav på konsumtion. I en tid av upplösning behöver vi utrymme för samtal, andlighet och möjlighet att ställa existentiella frågor. Människan är en kulturell varelse – inte en ekonomisk.

Fi försvarar konstens och kulturens kärnvärde och ger kulturskapare och det professionella kulturlivet förutsättningar att arbeta och utvecklas. Fria oberoende aktörer och skapare är en förutsättning för konstnärlig förnyelse, demokratins utveckling och ett samhälles återväxt och välfärd.

Vi vill se ett kulturliv som inte isolerar, utan engagerar. Som ger plats, resurser och röst åt de förtryckta och förminskade. Vi ser styrkan i mångfald och faran med isolerade reservat. Vi måste våga prata, förhandla och förändra genom att ifrågasätta bygget av institutioner och av vad som är kulturell kvalitet.

Kulturen ska genomsyra alla andra politikområden precis som det genomsyrar människan. Vi vill sätta kulturen högst upp på den politiska dagordningen och därigenom bana väg för en genomgripande samhällsförändring. Vi vill att regeringen anslår samma utgiftsmål för kulturen som för biståndet, 1 % av BNP, genom att minska försvarsbudgeten med motsvarande summa – till försvar för kulturen – till försvar för människan.

Det faktum att män är överrepresenterade inom kulturens alla områden innebär att kvinnors berättelser, erfarenheter och uttryck förblir underrepresenterade. Både historia och nutid präglas av osynliggörandet av kvinnor, hbtq-personer, personer med funktionsnedsättningar, rasifierade grupper och nationella minoriteter. Feministiskt initiativ anser att den rådande könsmaktsordningen, heteronormen, den strukturella rasismen och klasstillhörighet begränsar det fria uttrycket genom att undertrycka, nedvärderar berättelser och erfarenheter samt ger inte alla lika möjlighet att delta i det offentliga samtalet. Vi anser att ett jämställt och jämlikt kulturliv i sig är ett kvalitetskriterium.

Kulturens former och uttryck är ett språk, ett sätt för mänskligheten att kommunicera, som vi alla har lika rätt att ta del av, lära och använda efter förmåga. Oberoende av till vilken verklighet vi föds finns kulturen som grund för varje människas fostran, möjlighet till utveckling, utbildning och fortbildning. Varje människa har rätt att oavsett kön, klass, sexualitet, funktionalitet, etnicitet eller ålder ges plats och möjlighet att genom kulturens uttrycksformer lära och utvecklas under hela sin levnad. Vi har alla rätt att skapa, gestalta, uttrycka och förmedla våra personliga berättelser, åsikter, erfarenheter och frågeställningar. Vi har alla rätt att ta del av andra människors uttryck, det ger oss en djupare förståelse för människors olika synsätt, livsvillkor och erfarenheter.

Kulturen är en av våra viktigaste näringar, dess industrier tillhör numer en av de starkaste motorerna för tillväxt både lokalt och globalt. Den ökade ekonomiseringen och instrumentaliseringen av kulturen är en del av vår samhällsutveckling. Vi ska inte bortse från de positiva effekter det medför t.ex. särskilda satsningar på kultur inom vården, skolan och kultur som regional och kommunal utveckling, men vi måste samtidigt med stor tydlighet värna det fria oberoende konstnärliga skapandet som utgör kärnan i de kulturella uttrycken och dess verksamheter. För att det ska lyckas måste det ekonomiska systemet inkorporera kulturens villkor. Det kräver oberoende grundfinansiering, nya affärsmodeller och andra sätt att mäta tillväxt och bärkraft. Armlängds avstånd i all offentlig finansiering av kultur är självklart såväl som att de professionellt yrkesverksamma inom kulturens område kan försörja sig och erhålla social trygghet genom utfört arbete.

- Kulturens offentligt finansierade institutioner ska arbeta internt och externt för ett jämställt innehåll och utbud samt aktivt arbeta för att ge röst och delaktighet åt marginaliserade grupper och uttryck.

- Statligt finansierade kulturinstitutioners uppdragsbeskrivning ska innehålla krav på såväl könsmakts-, hbtq-, funktionalitets- och antirasistiska perspektiv och ha jämn könsfördelning vid tillsättning av ledande befattningar, t.ex. genom kvotering.
- Kommunalt och regionalt finansierade kulturinstitutioner ska följa statligt ingångna avtal och riktlinjer i arbetet med kulturens professionella yrkesutövare.
- Alla statliga institutioner och museer ska ha gratis entré.
- Arbetet med att bevara vårt kulturarv ska göras med utgångspunkt i jämställdhet, normkritiska perspektiv, mångfald och samtid.
- Biblioteken som mötesplats och grund för det demokratiska samtalet ska stärkas-
- Ökade satsningar på folkbildning ska stärka alla medborgarnas möjligheter att på lika villkor ta del av kultur i alla dess former samt vara medskapande inom kulturens alla yttringar.
- Kulturen som ämne ska stärkas inom hela utbildningsväsendet tillgången på kulturskolor och konstutbildningar ska öka liksom tillgången på kulturens öppna arenor och mötesplatser såsom ateljéer, verkstäder, replokaler, scener, mötesplatser, caféer och gallerier.
- Olika kulturyttringar måste få större utrymme i det offentliga rummet och konstnärer ska ges mer inflytande i stadsplaneringsfrågor.
- Konstnärers yrkesprofessionella organisationer och centrumbildningar ska stärkas
- Den individuella visningsersättningen (IV) för bildskapare, formgivare, konsthantverkare och tecknare ska räknas upp till samma nivå som för skapare inom litteratur och musik.
- Konstinköp ska vara avdragsgillt för företag och momsbeloppen inom kulturområdet ska harmoniseras.
- Trygghetssystemen för de professionella kulturutövarna måste formuleras i nya ekonomiska långsiktigt hållbara lösningar
- Förutsättningarna för att skattebefria inkomster upp till 100 000 kr inom det professionella kulturlivet ska undersökas.
- Ersättningar för upphovsrätt måste förmedlas på ett sätt som frigör verk för visning, delning och omtolkning.
- Public services möjligheter att fullfölja och utveckla sitt uppdrag kräver en hållbar och långsiktig finansieringsform.